

MINISTERUL JUSTIȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA
AGENT GUVERNAMENTAL

*Text tradus și redactat de Direcția Generală Agent Guvernamental.
Poate fi supus revizuirii redacționale.*

SECȚIUNEA A DOUA

CAUZA GRECU C. REPUBLICII MOLDOVA

(Cererea nr. 51099/10)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

30 Mai 2017

Hotărârea în cauză va deveni definitivă în circumstanțele prevăzute în articolul 44 § 2 al Convenției. Poate fi subiectul revizuirii editoriale.

În cauza Grecu c. Republicii Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Doua), întrunită într-o Cameră compusă din:

Robert Spano, *Președinte*,

Julia Laffranque,

Ledi Bianku,

Işıl Karakaş,

Valeriu Griţco,

Jon Fridrik Kjølbro,

Stéphanie Mourou-Vikström, *judecători*,

şi Stanley Naismith, *Grefierul Secțiunii*,

Deliberând în secret la 2 Mai 2017,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 51099/10) depusă la Curte împotriva Republicii Moldova în conformitate cu prevederile Articolului 34 din Convenția pentru drepturile omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de un cetățean al Republicii Moldova, dna Tatiana Grecu („reclamanta”), la 23 Iulie 2010.

2. Reclamanta a fost reprezentată de dl V. Vieru, avocat care practică în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său la acea dată, dl L. Apostol.

3. Reclamanta s-a plâns, în special, că a fost supusă tratamentului inuman și degradant de către poliție și a fost reținută ilegal

4. La 18 Noiembrie 2014 capetele de plângere cu privire la Articolul 3, 5 și 13 din Convenție au fost comunicate Guvernului, iar restul cererii a fost declarată inadmisibilă, în temeiul Articolului 54 § 3 din Regulamentul Curții.

ÎN FAPT

5. Reclamanta s-a născut în 1960 și este deținută în Vadul lui Vodă.

6. La 22 Februarie 2002 la ora 7 reclamanta a fost reținută și plasată în detenție. Ea a fost eliberată la ora 16.40 în aceeași zi, după ce instanța a constatat că detenția ei a fost abuzivă și a ordonat eliberarea ei.

7. Între timp, pe parcursul detenției sale, reclamanta a fost supusă relelor tratamente de către poliție. În special, ea a fost lovită cu pumnii și strangulată. După eliberare, reclamanta a mers la spital, unde a fost diagnosticată cu comoție cerebrală și multiple vânătăi pe cap și gât. Ea a depus o plângere penală în legătură cu faptele sus-menționate, dar care nu s-a soldat cu succes.

8. La o dată nespecificată, reclamanta a inițiat o acțiune civilă împotriva statului, solicitând despăgubiri pentru detenție ilegală și maltratare

9. În decizia din 9 August 2012, Curtea Supremă de Justiție a constatat încălcarea drepturilor reclamantei, garantate de Articolele 3 și 5 din Convenție, ca urmare a detenției ilegale și a maltratării din 22 Februarie 2002. Curtea Supremă de Justiție, de asemenea, a constatat încălcarea drepturilor reclamantei, garantate de Articolele 6 și 13 din Convenție, în legătură cu durata și ineficiența investigației penale a plângerii reclamantei privind acțiunile abuzive din partea poliției. Curtea Supremă de Justiție a acordat suma de 3.200 euro (EUR) ca despăgubire.

ÎN DREPT

I. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLELOR 3 ȘI 5 § 1 DIN CONVENȚIE

10. Reclamanta s-a plâns de încălcarea articolului 3 din Convenție ca urmare a maltratării sale de către poliție și a investigării insuficiente a acuzațiilor sale de maltratare. De asemenea, ea sa plâns de încălcarea articolului 5 § 1 din Convenție ca urmare a reținerii sale abuzive la 22 februarie 2002. Părțile relevante ale articolelor 3 și 5 § 1 au următorul conținut:

Articolul 3

“Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Article 5 § 1

“1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale :

...

(c) dacă a fost arestat sau reținut în vederea aducerii sale în fața autorității judiciare competente, atunci când există motive verosimile de a se bănui că a săvârșit o infracțiune sau când există motive temeinice ale necesității de a-l împiedica să săvârșească o infracțiune sau să fugă după săvârșirea acesteia ;

...”

A. Admisibilitatea

11. Guvernul a susținut că reclamanta a pierdut statutul de victimă ca urmare a compensării în procedura civilă la nivel național. Reclamanta nu a fost de acord și a susținut că valoarea compensației care i-a fost acordată de instanțele naționale a fost prea mică.

12. Curtea reamintește faptul că o decizie sau o măsură favorabilă unui reclamant nu este, în principiu, suficientă pentru a-i lipsi statutul de victimă,

cu excepția cazului în care autoritățile naționale au recunoscut, în mod expres sau în fond, și apoi au oferit o cale de atac pentru încălcarea Convenției (a se vedea *Amuur c. Franței*, 25 Iunie 1996, § 36, *Rapoartele Hotărârilor și a Deciziilor* 1996-III).

13. În cauza dată, este adevărat că Curtea Supremă de Justiție a constatat încălcarea drepturilor reclamantei garantate de articolele 3 și 5 din Convenție și că ia acordat despăgubirea. Cu toate acestea, Curtea constată că problema statutului de victimă a reclamantei, în ceea ce privește calea de atac pentru încălcarea drepturilor sale este indisolubil legată de fondul plângerilor. Prin urmare, consideră că ambele întrebări ar trebui să fie conexate și examinate împreună.

14. În continuare, Curtea notează că aceste plângeri nu sunt vădit nefondate în sensul Articolului 35 § 3 din Convenție. Nu a fost stabilit nici un alt motiv pentru declararea lor inadmisibilă. Prin urmare, acestea trebuie declarate admisibile.

B. Fondul

15. Reclamanta a susținut că despăgubirea acordată de Curtea Supremă de Justiție în ceea ce privește încălcările Articolelor 3 și 5 din Convenție nu a fost suficientă și proporțională cu gravitatea încălcării drepturilor sale. În susținerea acestei afirmații, reclamanta a citat cauze în care Curtea a constatat încălcări ale articolelor 3 și 5 din Convenție și în care sumele acordate au fost considerabil mai mari decât cele atribuite de Curtea Supremă de Justiție în cauza ei. În opinia sa, ca urmare a sumei insuficiente a despăgubirilor acordate de Curtea Supremă de Justiție, ea și-a păstrat statutul de victimă în temeiul articolelor 3 și 5 din Convenție.

16. În observațiile sale, Guvernul a făcut trimitere la jurisprudența Curții în cauzele privind condițiile de detenție și a susținut că sumele de bani atribuite de Curte în astfel de cazuri erau comparabile cu suma acordată de către Curtea Supremă de Justiție reclamantei în cauza de față. Prin urmare, reclamanta și-a pierdut statutul de victimă.

17. Așa cum Curtea a declarat în mai multe rânduri, articolul 3 din Convenție consacră una dintre cele mai fundamentale valori ale societăților democratice. Chiar și în cele mai dificile circumstanțe, cum ar fi lupta împotriva terorismului și a crimei organizate, Convenția interzice, în termeni absoluți, tortura și tratamentul sau pedeapsa inumană sau degradantă. Spre deosebire de majoritatea clauzelor de fond ale Convenției și ale Protocoalelor nr. 1 și 4, articolul 3 nu prevede excepții și nici o derogare de la acesta nu este permisă în temeiul articolului 15 § 2 chiar și în cazul unei urgențe publice care amenință viața națiunii. (a se vedea *Selmouni c. Franței* [MC], nr. 25803/94, § 95, CEDO 1999-V, și *Assenov și Alții c. Bulgariei*, 28 Octombrie 1998, § 93, *Rapoartele Hotărârilor și a Deciziilor* 1998-VIII).

18. În cazurile de maltratare intenționată, încălcarea articolului 3 din Convenție nu poate fi remediată doar prin acordarea unei despăgubiri

victimei. Acest lucru se datorează faptului că, în cazul în care autoritățile ar putea să-și limiteze reacția la incidente de maltratare intenționată de către agenți de stat la simpla plată a despăgubirii, neacționând suficient pentru a urmări penal și a pedepsi pe cei responsabili, ar duce la posibilitatea, în unele cazuri, ca agenții de stat să abuzeze de drepturile celor aflați sub controlul lor cu impunitate virtuală, iar interdicția generală a torturii și tratamentului inuman și degradant, în ciuda importanței sale fundamentale, ar fi ineficace în practică (a se vedea *Jeronovičs c. Latviei* [MC], nr. 44898/10, § 105, CEDO 2016).

19. În continuare Curtea reamintește că articolul 5 al Convenției este, împreună cu articolele 2, 3 și 4, în primul rang a drepturilor fundamentale care protejează securitatea fizică a persoanei. Scopul său principal este de a preveni privarea arbitrară sau nejustificată de libertate (a se vedea, spre exemplu, *Buzadji c. Republicii Moldova* [GC], nr. 23755/07, § 84, CEDO 2016 (extrase); *Lukanov c. Bulgariei*, 20 Martie 1997, § 41, *Rapoartele Hotărârilor și a Deciziilor* 1997-II; *Assanidze c. Georgiei* [MC], nr. 71503/01, § 171, CEDO 2004-II; și *Ilașcu și Alții c. Moldovei și Rusiei* [MC], nr. 48787/99, § 461, CEDO 2004-VII).

20. Nu există nici o îndoială și nu este contestat de către părți faptul că reclamanta a suferit o încălcare a drepturilor sale garantate de articolele 3 (aspecte de fond și de procedură) și 5 § 1 din Convenție. În acest sens, Curtea nu vede nici un motiv să se îndepărteze de la decizia instanțelor naționale, care au recunoscut încălcarea acestor prevederi. Curtea împărtășește această opinie și nu consideră necesar să reexamineze fondul acestor plângeri. Curtea, de asemenea, notează, că instanțele naționale au acordat reclamantei despăgubiri pentru prejudiciul moral și consideră că problema principală este dacă adjudecarea a fost proporțională cu prejudiciul suferit de reclamantă.

21. Curtea notează că Curtea Supremă de Justiție a acordat reclamantei echivalentul a 3 200 EURO pentru prejudiciul moral. Având în vedere detenția ilegală contrară articolului 5 § 1 al Convenției și maltratarea la care a fost supusă reclamanta de către poliție, aceasta este cu mult sub sumele acordate de Curte în cauzele în care a fost constatată o încălcare numai a articolului 3(a se vedea, spre exemplu, *Cazanbaev c. Republicii Moldova*, nr. 32510/09, 19 Ianuarie 2016, unde Curtea a acordat reclamantului 12 000 EURO în ceea ce privește relele tratamente aplicate de către poliție; a se vedea, de asemenea, *Sochichiu c. Moldovei*, nr. 28698/09, 15 Mai 2012, unde Curtea a acordat 15 000 EURO d-lui Sochichiu, care a fost maltratată în timpul detenției). Mai mult de atât, Curtea reiterează faptul că acordarea de despăgubiri civile nu este suficientă pentru a lipsi un reclamant de statutul de victimă în ceea ce privește relele tratamente, având în vedere obligația statelor de a investiga acuzațiile de maltratare din proprie inițiativă (a se vedea *Mocanu și alții c. României* [MC], nr. 10865/09 și alte 2, §§ 234-35, CEDO 2014 (extracte)).

22. Având în vedere cele de mai sus, Curtea consideră că reclamanta poate încă să pretindă a fi victima unei încălcări a articolului 3 și a articolului 5 § 1 din Convenție. Prin urmare, Curtea respinge obiecția Guvernului.

23. De asemenea, Curtea constată că a avut loc o violare a articolului 3 și a articolului 5 § 1 din Convenție, care rezultă din detenția ilegală a reclamantei la 22 februarie 2002, maltratarea de către poliție și lipsa unei investigații corespunzătoare a plângerii de maltratare.

II. PRETINSA ÎNCĂLCARE A ARTICOLELOR 5 § 5 ȘI 13 DIN CONVENȚIE

24. Reclamanta s-a plâns că nu a avut o cale de atac efectivă împotriva încălcării drepturilor sale garantate de articolele 3 și 5 ale Convenției. Ea s-a bazat pe articolul 5 § 5 și 13 din Convenție.

25. Cu toate acestea, având în vedere faptele din speță, observațiile părților și constatările sale în temeiul articolelor 3 și 5 § 1 din Convenție, Curtea consideră că a examinat principalele întrebări juridice ridicate în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat asupra plângerilor rămase. (a se vedea, printre alte autorități, *Kamil Uzun c. Turciei*, nr. 37410/97, § 64, 10 Mai 2007; *Colegiul Consilierilor Juridici Argeș c. României*, nr. 2162/05, § 47, 8 Martie 2011; *Women On Waves și Alții c. Portugaliei*, nr. 31276/05, § 47, 3 Februarie 2009; *Velcea și Mazăre c. României*, nr. 64301/01, § 138, 1 Decembrie 2009; *Villa c. Italiei*, nr. 19675/06, § 55, 20 Aprilie 2010; *Ahmet Yildirim c. Turciei*, no. 3111/10, § 72, CEDO 2012; și *Mehmet Hatip Dicle c. Turciei*, nr. 9858/04, § 41, 15 Octombrie 2013; a se vedea de asemenea *Varnava și Alții c. Turciei [MC]*, nr. 16064/90 și alte 8, §§ 210-11, CEDO 2009).

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

26. Articolul 41 din Convenție prevede:

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciul

27. Reclamanta a considerat că are dreptul la o despăgubire în valoare de 15 000 de euro (EUR), mai puțin suma de 3 200 Euro deja plătită acesteia ca urmare a hotărârii Curții Supreme de Justiție.

28. Guvernul consideră că suma pretinsă este excesivă.

29. Având în vedere toate circumstanțele, Curtea acordă reclamantei întreaga sumă solicitată (adică 11 800 Euro) pentru prejudiciul moral.

B. Costuri și cheltuieli

30. De asemenea, reclamanta a pretins suma de 840 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții.

31. Guvernul a considerat excesivă suma pretinsă.

32. Potrivit jurisprudenței Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea costurilor și cheltuielilor numai în măsura în care s-a demonstrat că acestea au fost efectiv și în mod necesar suportate și că sunt rezonabile în ceea ce privește cuantumul. În cauza dată, având în vedere documentele pe care le deține și criteriile de mai sus, Curtea consideră rezonabilă atribuirea întregii sume solicitate pentru costuri și cheltuieli.

C. Penalități

33. Curtea consideră că penalitatea urmează să fie calculată în dependență de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Conexează* la fondul cauzei obiecția preliminară a Guvernului cu privire la lipsa statutului de victimă; *respinge* obiecția și *declară* admisibilă plângerea în temeiul articolelor 3 și 5 § 1 din Convenție;
2. *Hotărăște* că a avut loc violarea articolului 3 al Convenției atât în ceea ce privește aspectele sale materiale cât și procedurale;
3. *Hotărăște* că a avut loc violarea articolului 5 § 1 din Convenție;
4. *Hotărăște* că nu este necesar să examineze admisibilitatea și temeinicia plângerilor în temeiul articolelor 5 § 5 și 13 din Convenție;
5. *Hotărăște*
 - (a) că Statul reclamat va achita reclamantei, în decurs de trei luni de la data la care prezenta hotărâre va deveni definitivă, potrivit Articolului 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care urmează a fi convertite în valuta națională a statului reclamat la rata de schimb aplicabilă la data executării :
 - (i) 11 800 EUR, plus orice taxă care poate fi percepută ca impozit, cu titlu de prejudiciu moral;
 - (ii) 840 EUR, plus orice taxă care poate fi percepută ca impozit, cu titlu de costuri și cheltuieli;
 - (b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să se achite o penalitate la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 30 Mai 2017, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Stanley Naismith
Grefier

Robert Spano
Președinte